

De middeleeuwen

Gebruik bron 2.

Twaalf jaar nadat Karel de Grote tot keizer is gekroond, laat hij deze munt slaan.

Twee interpretaties:

- 1 Karel suggereert een bepaalde politieke continuïteit.
- 2 Karel streeft naar eenheid in zijn rijk.

3p **4** Geef aan:

- welke politieke continuïteit Karel met de voorkant van de munt suggereert, en
- welke boodschap Karel wil overbrengen door het suggereren van deze politieke continuïteit, en
- dat Karel met de achterkant van de munt streeft naar eenheid in zijn rijk.

Gebruik bron 3.

Deze oproep tot strijd tegen de Albigenzen past bij verschillende kenmerkende aspecten van de middeleeuwen.

3p **5** Geef aan:

- op welke wijze de paus bestuurlijke verhoudingen uit de vroege middeleeuwen inzet tegen graaf Raymond, waarbij je je antwoord ondersteunt met een kenmerkend aspect uit de vroege middeleeuwen, en
- met een kenmerkend aspect uit de late middeleeuwen met welke strijd de paus de oorlog tegen de Albigenzen vergelijkt.

Gebruik bron 4.

Stel: een onderzoek naar de beweging van de begijnen heeft twee onderzoeksgebieden:

- 1 De verspreiding van de beweging van de begijnen in Europa.
- 2 De motieven van vrouwen om toe te treden tot de beweging van de begijnen.

De bron wordt alleen gebruikt voor de eerste deelvraag.

3p **6** Verklaar dit door:

- aan te geven dat je de bron kunt gebruiken voor het eerste onderzoeksgebied, en
- uit te leggen dat de bron minder betrouwbare informatie bevat voor het tweede onderzoeksgebied.

In 1301 zou de Franse koningin Johanna tijdens een bezoek aan Brugge zich hebben geërgerd aan de 'onmatige pracht en praal van de Brugse vrouwen' en hebben uitgeroepen: "Ik dacht dat alleen ik koningin was en ik vind er hier honderden."

De koningin geeft met haar uitroep kritiek op een verandering in de levensstijl van de Brugse patriciërs in de late middeleeuwen.

- 2p 7 Geef aan dat de kritiek van de koningin een politieke **en** een sociale achtergrond had.

De middeleeuwen

bron 2

Een zilveren denarius (munt) uit omstreeks 812, met een afbeelding van keizer Karel de Grote:

Toelichting:

Op de voorkant van de munt staat een portret van Karel de Grote met de Latijnse tekst Karolus Imp(erator) Aug(ustus): Karel, de verheven keizer.

Op de achterkant van de munt staat een kerk met de tekst Xpictiana Religio: christelijke religie.

bron 3

In Occitanië (het zuiden van Frankrijk) wonen in de dertiende eeuw Albigenzen, christenen die er gebruiken op na houden die door de rooms-katholieke kerk worden afgewezen. Ze staan onder de bescherming van graaf Raymond VI van Toulouse. In 1208 begint paus Innocentius III een oorlog tegen de Albigenzen:

Wij verklaren allen die gebonden zijn aan de graaf van Toulouse door een belofte van trouw, bloedbanden of andere banden, volkomen vrij van hun verplichtingen. En geven toestemming aan alle katholieken om deze graaf te vervolgen, hem de landerijen af te nemen en deze zelf te bezitten, zonder daarbij de rechten van de soeverein [de Franse koning] aan te tasten. Soldaten van Christus, sta op! Roei deze goddeloosheid met alle middelen uit die God u geeft! Strek uw armen wijd uit en strijd dapper tegen de verspreiders van ketterij, pak hen harder aan dan de Saracenen¹⁾, want zij zijn veel slechter!

noot 1 Saracenen zijn moslims.

bron 4

Aan het begin van de dertiende eeuw schrijft bisschop Jakob van Vitry over begijnen:

Wanneer een jonge vrouw de wens uitdrukt om haar maagdelijkheid te bewaren, dan zoeken en vinden haar ouders vlug een rijke jongeman die haar kan huwen. Ze moet die man verachten en verwerpen! (...) Helaas, vele leiders van de wereld, te weten wereldlijke prelaten¹⁾ en andere kwaadaardige lieden, proberen vaak dat meisje te vernietigen door te beletten dat ze haar vroom doel bereikt. En die lieden zeggen dan spottend: "Oh kijk eens daar! Zij wil een beguina²⁾ zijn, want zo noemen ze die vrouwen in Vlaanderen en Brabant; of papelarda²⁾, zo noemen ze hen in Frankrijk; of bizoke²⁾, hun naam in Italië; of coquennune²⁾, hun naam in Duitsland. Met dat soort van spot- en lasternamen proberen voorgenoemde lieden de maagden, die zich voorgenomen hebben de zuiverheid te bewaren, van hun heilige besluit af te brengen.

noot 1 Dit zijn geestelijken die gehoorzaamheid hebben beloofd aan een bisschop of paus.

noot 2 Dit zijn namen die 'een kletskaus' of 'een vrouw die gebedjes mompelt' omschrijven.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.